

A KISZ, ahol nem Gyurcsány győzött

Pogonyi Lajos

A KISZ hitelességének visszakereséséről már évekkel a rendszerváltozás előtt megkezdődtek a viták, amelyek azonban a progresszív szárny és az oda tartozó Gyurcsány Ferenc vereségével végződtek. A jelenlegi miniszterelnök akkor azt szerette volna elérni, hogy a KISZ az MSZMP-ről leválva, attól független programmal induljon az első választásokon, a vagyonát pedig társadalmassítsa. Többek között erről írt Rajnai Attila az ÉS-ben megjelent A kakukk fiókja című cikkében (2006. március 24.). Az írás Bábu vagy (A KFT együttes sikeres száma volt a 80-as években - a szerk.) fejezetében megszólalt Korom Pál (53), aki annak idején a Vega Gyermek- és Ifjúsági Szövetséget vezette, illetve Pál Tamás (62), aki a '80-as évek közepén a Mikroműhelyben és a KISZ KB kutatócsoportja mellett dolgozott. Mindketten azok közé tartoztak, akik évekkel a nagy átalakulás előtt jelentkeztek a változtatás szándékával.

Korom Pál

Pál Tamás

A Rajnai által megkérdezett reform-KISZ-esek a fordulópontot egy 1986-os találkozóra teszik, amely a debreceni Vekeri-tónál zajlott. Itt a KISZ KB Középiskolások és Szakmunkástanulók Tanácsa (KSZTT) köré többen is felsorakoztak a változtatás szándékával. Az értelmiségi találkozón részt vett Orbán Viktor is. A középpontban „az ember és annak önrendelkezési joga állt”.

Pál Tamás Rajnainak úgy fogalmazott, hogy egyetlen hiányosságuk az volt, hogy ez a fejlődéstörténet nem polgári úton zajlott le. A már említett Vega Szövetséget vezető Korom Pál szerint Csernobil és Gorbacsov is azt erősítette bennük, hogy „hamarosan más világ jön”. Korom szerint hamarosan bizonyossá vált, hogy „ezzel a KISZ-szel” ez nem fog menni. - A Vegával önálló szövetségként léptünk fel, aztán végül „harmadik utas különálló” lettem, mivel azt akartam, hogy ne hordják szét a KISZ-vagyont - erősítette meg lapunk megkeresésére Korom Pál.

Hogy mit akartak megváltoztatni a reform-KISZ-esek?

A ma Szentesen élő vízmérnök, Korom Pál úgy emlékszik, hogy az egyik követelésük az volt, hogy a tanácskozás témájába, az ott elfogadott szövegekbe „fölülről senki nem nyúlhat bele”. „Tilos belebeszélni.” Koromék úgy vélték, hogy a „szabadság kis körei nélkül” a KISZ is ki fog múlni. - Sajnos mi már 1986-ban is tudtuk, hogy „ennek az egésznek valamikor vége lesz”. Mi pedig szerettük volna átmenteni a saját értékrendünket, amely egyértelműen baloldali volt. Nézeteink a skandináv szociáldemokráciáéihoz áltak közel. Komoly állami beavatkozást tartottunk fontosnak a gazdasági életben, de az állampolgár tevékeny részvételével. Ezekkel sok bajt okoztunk magunknak. Tudtunkon kívül az egész tragikomédiába fordult, s a hivatalos KISZ a Jövőnk a tét! címmel rendezett nagygyűléseken nyúlta le a témáinkat. Később tömegével alakultak „öntevékeny csoportok, ami úgy terjedt, mint a gyomorrontás” - mondja Korom Pál. - Szandtner Iván, az egykori KISZ KB egyik vezetője a soros kongresszuson kiakadt, és azt mondta ránk, hogy nem érti: „minek ez az egész”. Nagy Imre, Gyurcsány Ferenc és Nagy Mihály (ma Enyedi Nagy Mihály, a Médiahajó ötletgazdája - a szerk.) közül mi az utóbbira tettünk, mint aki képes megújítani a KISZ-t. A hivatalosak azt mondták nekünk, hogy a KISZ-t két hónap alatt kell megújítani, mi viszont azt feleltük, hogy ez nem megy, mert ez durván hat évet vesz igénybe. 1987-ben újabb hajszát indítottak ellenünk, a nyomásgyakorlás legkülönbözőbb eszközeit vetették be, sok vegás középiskolásnak új gimnáziumot kellett keresnie. Még a nevünket is elorozták, és a Vega csillag helyett a Vega űrprogramra kellett hivatkoznunk, hogy megtarthassuk azt, amit a rendszerváltás után azért bíráltak, hogy „orosz név”. Engem a munkahelyemen ötször fokoztak le, először mint vállalatvezetőt 1989-ben - mondta lapunknak Korom Pál, aki ma Szentesen a polgármesteri hivatal vezető főtanácsosaként köztisztviselőként dolgozik, és csak távolról szemléli a politikát. A közélet továbbra is érdekli, a Vegát továbbra is ő „viszi”. Két gyermek apja. Most a belvizekkel küzd.

A Budajenőn élő Pál Tamás matematikus-filozófus nyugdíjas. Lapunknak azt mondta, hogy ő „előkelő taccsvonalon álló” volt annak idején. A kint is vagyok, bent is vagyok szemlélet jellemezte. Szerinte egyetlen esélye lett volna az akkori KISZ megújulásának, ha nem fojtják el az egyéniséget. - Ilyen szempontból nem is liberálisok, hanem libertáriusok voltunk - mondja. Pál Tamás Kis Jánossal és Ludassy Máriaival volt egy tankörben az ELTE filozófia szakán. - Mint liberális én kicsit ki is lógtam közülük - emlékszik vissza Pál. - A KISZ-ben pedig abszolút „ki-lógtam”. Mi a Mikroműhelyben is szuverén, alkotó egyéniségek voltunk, mint a vegások. Azt mondtuk, hogy a fiataloknak mi csak kezdőkést vagy alapdallamot adunk, és később mindenki álljon meg a saját lábán. „Nehégy a mi dallamunkat énekeljétek” - ez volt a filozófiánk. „Sokat tanult tőlünk Gyurcsány, főleg problémamegoldó technikákat és konfliktuskezelést.” Gyurcsány „nagyon nyitott eszű” volt - mondja. - Mi nem Nagy Mihályra tettünk - mondja Pál Tamás, aki ma csak azt és annyit ír, amihez és amennyit kedve van. „Kopott a körmöm, kopott a fogam, de erősebben harapok” - mondja.